

Beskæftigelsesministerens besvarelse af spørgsmål nr. 9 af 9. november 2005 fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg (L 14).

Spørgsmål nr. 9:

Vil ministeren indhente en juridisk vurdering fra Justitsministeriet af, om lovforslagets begrænsning af arbejdsgiverens strafansvar på nogen måde kan få konsekvenser i forhold til arbejdsskadeloven og erstatningsansvarsloven?

November 2005

Vores sag

20050008061/201-0010

Svar:

Jeg har indhentet nedenstående juridiske vurderinger frahenholdsvis Arbejdsskadestyrelsen, som er ressortansvarlig myndighed for arbejdsskadesikringsloven, og fra Justitsministeriet, som er ansvarlig for erstatningsansvarsloven.

Arbejdsskadestyrelsen har oplyst følgende om Arbejdsskadesikringsloven:

Arbejdsskadesikringen er en lovbestemt ordning, der hviler på objektivt ansvar for arbejdsgiveren, kombineret med sikringspligt. Enhver, der arbejder i en arbejdsgivers tjeneste, er sikret, hvis pågældende kommer til skade på arbejde eller pådrager sig en sygdom som følge af arbejdet. Arbejdsskadesikringsloven administreres af Arbejdsskadestyrelsen.

Det er uden betydning for den tilskadekomnes ret til erstatning, om arbejdsgiveren efter almindelige erstatningsretlige regler kan gøres ansvarlig for skaden. Udtrykt på en anden måde bliver arbejdsgiveren ansvarlig for skaden uanset pågældende har gjort alt, hvad der er muligt, for at forhindre skaden. En tilskadekomne vil derfor få arbejdsskadeerstatning – også selvom tilskadekomne ikke har anvendt eksempelvis sikkerhedsudstyr.

Arbejdsgiveren er dog kun ansvarlig for de skader, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder arbejdet foregår. Som arbejdsskade regnes også skader forvoldt ved andre ansattes forsætlige eller uagtsomme adfærd.

I medfør af lovens § 14 kan en erstatning nedsættes eller bortfalde, hvis tilskadekomne forsætligt eller ved retsstridig handling eller unkladelse har fremkaldt eller væsentligt bidraget til arbejdsskadens indtræden.

Bestemmelsen forudsætter således en forsætlig handling eller unkladelse eller en retsstridig handling eller unkladelse. Det indebærer, at erstatningen

ikke kan nedsættes ved *hændelige* skader eller ved skader, der opstår som følge af ”uagtsom” adfærd.

Det er Arbejdsskadestyrelsen, der skal bevise, at en skade er indtruffet på grund af den forsætlige eller retsstridige handling. Denne bevisbyrde er i praksis vanskelig at løfte.

Som eksempel på, hvornår egen-skyldreglen er anvendt i nyere tid i forbindelse med retsstridige handlinger, kan nævnes chauffører, der kører i spirituspåvirket tilstand og som følge heraf kommer ud for skader. Ved disse ulykker ligger der politirapporter (spiritusprøver), der kan hjælpe ved bevisbedømmelsen med henblik på en eventuel nedsættelse.

Det er handlinger af en sådan karakter, der vil give grundlag for nedsættelse af erstatningen. Det er yderst sjældent, at bestemmelsen om nedsættelse anvendes. I de få tilfælde, hvor bestemmelsen har været anvendt, er erstatningen som udgangspunkt nedsat med 1/4.

Arbejdsgivers strafferetlige ansvar efter arbejdsmiljøloven har ikke noget at gøre med arbejdsskadesikring. Det skyldes, at der i arbejdsskadesikringsloven ikke indgår nogen skyld-vurdering.

Indførelsen af en begrænsning af arbejdsgiverens strafansvar i visse situationer (lovforslagets § 1, nr. 9 (forslaget til ny § 83, stk. 3, i arbejdsmiljøloven)) vil ikke ændre på mulighederne for at få arbejdsskadeerstatning i forhold til i dag.

De ansatte vil derfor fortsat være dækket af arbejdsskadesikringen, hvis de kommer til skade som følge af arbejdet, uafhængigt af, om arbejdsgiveren kan straffes for overtrædelse af arbejdsmiljøloven. Det har derfor ingen indflydelse på de tilskadekomnes ret til erstatning fra arbejdsskadesikringen, at arbejdsgivers strafansvar efter arbejdsmiljøloven begrænses.

Bortset fra de ganske få ovennævnte tilfælde, hvor tilskadekomne forsætligt eller ved retsstridig handling har fremkaldt arbejdsskaden, er skyldsspørgsmål uden betydning for anerkendelsen af en arbejdsskade samt udmålingen af arbejdsskadeerstatningen.

Lovforslaget vil derfor ikke få konsekvenser for mulighederne for at få arbejdsskadeerstatning.

Justitsministeriet har oplyst følgende vedrørende mulighederne for at få erstatning efter reglerne i erstatningsansvarsloven:

Hvis en arbejdsulykke forvoldes af en ansvarlig skadevolder, kan der i tilknytning til erstatning efter arbejdsskadesikringsloven rejses krav om supplerende erstatning i medfør af erstatningsansvarsloven, i det omfang sidstnævnte lov giver ret til højere erstatningsbeløb eller andre erstatningsposter.

Det følger af arbejdsskadesikringslovens § 77, 2. pkt., der lyder således:

”Tilskadekomnes eller de efterladtes krav mod den erstatningsansvarlige nedsættes, i det omfang der er betalt eller er pligt til at betale ydelser til de pågældende efter [arbejdsskadesikringsloven].”

Efter erstatningsansvarsloven kan der bl.a. rejses krav om udbetaling af såkaldte differencebeløb i de tilfælde, hvor f.eks. erstatning for tab af erhvervsevne opgøres til et højere beløb efter erstatningsansvarsloven end efter arbejdsskadesikringsloven. Derudover kan der i medfør af erstatningsansvarsloven ydes erstatning for helbredelsesudgifter og tabt arbejdstjeneste samt godtgørelse for svie og smerte, som ikke kan erstattes eller godtgøres i medfør af arbejdsskadesikringsloven.

Det er en grundlæggende betingelse for at opnå erstatning i medfør af erstatningsansvarsloven, at der er en ansvarlig skadevolder, dvs. at der som udgangspunkt foreligger et såkaldt culpaansvar.

I arbejdsskadesager kan det f.eks. være tilfældet, såfremt en arbejdsgiver ikke har tilrettelagt arbejdet på forsvarlig vis, og en arbejdstager som følge heraf lider skade. Det beror på de nærmere omstændigheder i en sag, hvorvidt arbejdsgiveren kan blive pålagt ansvar i medfør af erstatningsansvarsloven. Dette var f.eks. tilfældet i en højesteretssag, hvor en arbejdstager faldt over en palleløfter og derved pådrog sig en rygskaade. To af flertallets dommere udtalte, at arbejdsgiveren ikke havde tilrettelagt arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og arbejdsgiveren blev derfor pålagt erstatningsansvar i medfør af erstatningsansvarsloven. Dommen er refereret i UfR 2002, side 519 H.

Arbejdstagerens erstatningskrav vil eventuelt kunne nedsættes på grund af egen skyld, jf. erstatningsansvarslovens § 24.

En arbejdsgiver kan også blive ansvarlig for skader, der skyldes de ansattes uforsvarlige handlinger. Det følger således af Danske Lov 3-19-2 om arbejdsgiveransvar, at arbejdsgiveren hæfter for det erstatningsansvar, som hans arbejdstagere måtte pådrage sig for uforsvarlige skadegørende handlinger, der er foretaget i forbindelse med arbejdets udførelse.

Den pågældende arbejdstager vil i disse tilfælde som udgangspunkt også være erstatningsansvarlig. Det følger imidlertid af erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3, at, i det omfang skaden er dækket af en forsikring (en tingsforsikring, driftstabsforsikring eller arbejdsgiverens ansvarsforsikring), bortfalder arbejdstagerens erstatningsansvar, medmindre arbejdstageren har forvoldt skaden forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Endvidere vil arbejdstagerens erstatningsansvar kunne nedsættes eller bortfalde i medfør af erstatningsansvarslovens § 23, stk. 2, hvis det findes rimeligt under hensyn til dels den udviste skyld, arbejdstagerens stilling og omstændighederne i øvrigt, dels skadelidtes interesse.

Indførelsen af en begrænsning af arbejdsgiverens strafansvar i visse situationer (lovforslagets § 1, nr. 9 (forslaget til ny § 83, stk. 3, i arbejdsmiljøloven)) vil ikke ændre på mulighederne for at få erstatning i forhold til i dag.

Man skal dog være opmærksom på, at i de tilfælde, hvor skaden ikke skyldes andre ansattes uforsvarlige handlinger, og hvor arbejdsgiveren har tilrettelagt arbejdet på fuld forsvarlig vis, hvilket i øvrigt efter omstændighederne vil kunne begrunde anvendelsen af den foreslåede undtagelsesbestemmelse i § 83, stk. 3, vil der – ligesom i dag – ofte ikke være grundlag for at rejse et erstatningskrav i medfør af erstatningsansvarsloven.